

NORMY PRAWNE. ZASADY PRAWNE. PRZEPISY PRAWA

Anna Konopna
Agnieszka Nowak
Agnieszka Kołodziej

SPIS TREŚCI:

1. CO TO JEST NORMA PRAWNA.....	3
2. KOMPETENCJE.....	7
3. NORMY PRAWNE: REGYŁY I ZASADY PRAWNE.....	9
4. INSTYTUCJE PRAWNE.....	10

CO TO JEST NORMA PRAWNA

Słowo norma ma wiele zastosowań. Mówimy o normach prawnych, normach moralnych, normach racjonalnego żywienia itp.

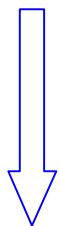
Prawników interesuje głównie to zastosowanie, w którym przez normy prawne rozumie się dyrektywy postępowania.

Jednym z rodzajów norm postępowania są normy prawne.

Wypowiedź normatywna, czyli wysłowny zakaz, nakaz lub dozwoleńie staje się normą, gdy towarzyszy jej specyficzny kontekst społeczny w postaci rzeczywistej woli jakiegoś podmiotu zrealizowania wskazanego wzoru zachowania

Do tego, by jakaś norma zasługiwała na miano normy prawnej nie wystarczy, aby pełniła ona jedynie funkcje normatywną i należała do systemu prawa.

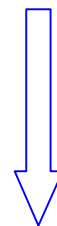
Wypowiedz taka musi zawierać określone elementy i określać:



A). Adresata normy oraz warunki jego postępowania
- HIPOTEZA



B). Sposób postępowania-
DYSPOZYCJA

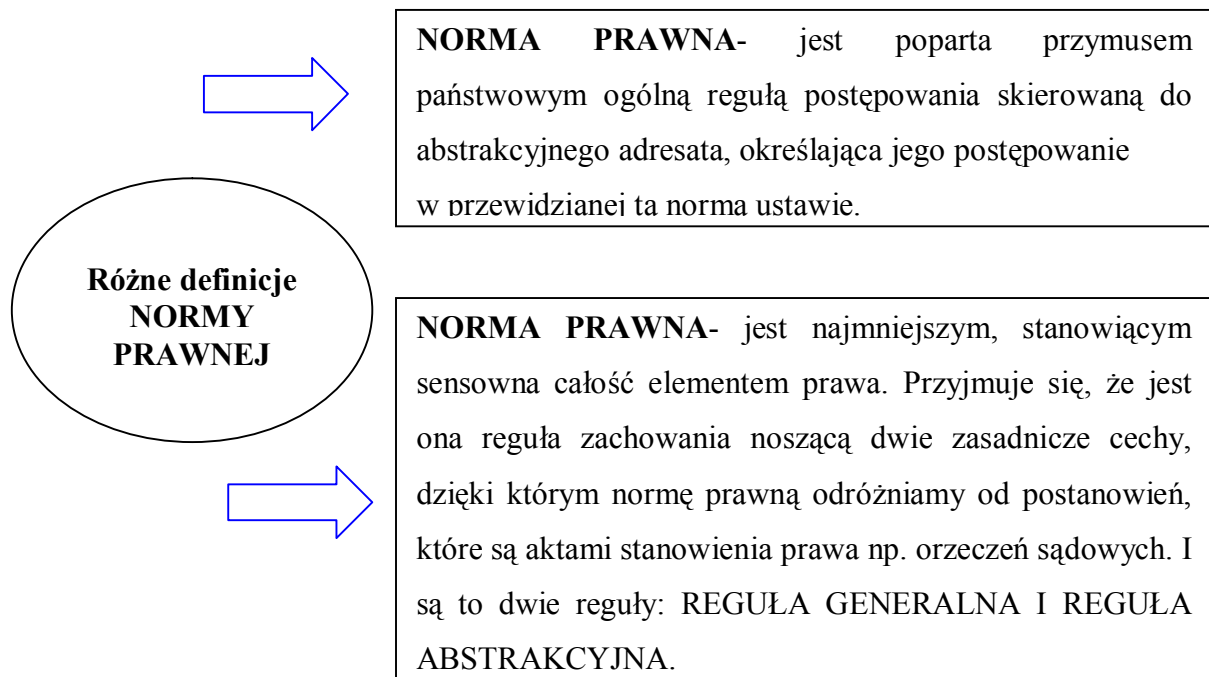


C). Konsekwencje związane z niezastosowaniem się adresata do wskazanego przez normę postępowania
SANKCJA NORMY

Czyli zastanówmy się, jak możemy zdefiniować normę prawną.

Spotykamy się z wieloma różnymi definicjami normy prawnej jednak każda z nich zawiera w sobie pewne charakterystyczne elementy, które składają się na budowę normy.

Oto kilka definicji:



I tak po kolei wyjaśniając owe reguły:

REGUŁA GENERALNA- jest regułą skierowaną do pewnej kategorii adresatów.

Wskazanie tych adresatów następuje poprzez dwa sposoby:

A). Poprzez powołanie się na ich cechy rodzajowe

Np. obywatele, studenci, żołnierze

B). Możemy uznać, że są to wszyscy ludzie znajdujący się na obszarze obowiązywania danego prawa. Wskazanie adresata następuje tutaj poprzez użycie słowa: „kto”, „każdy”, „nikt”.

Np. Każdy, kto przywłaszczy sobie cudze autorstwo ze względu na to podlega karze.

Jeśli z treści normy wynika, że istnieje w określonym czasie tylko jeden podmiot noszący cechy określające adresata np. prezydent Rzeczypospolitej Polski, wtedy norma ta i tak dalej posiada charakter generalny, gdyż zachowanie skierowane jest do osoby pełniącej określone funkcje, a nie do osoby wskazanej z imienia i nazwiska.

REGUŁA ABSTRAKCYJNA- dotyczy stałego lub wielokrotnego zachowania adresata danej normy, czyli zachowania, które może zostać powtórzone i obejmować dużą liczbę powtórzeń. Powtórzeń tych samych zachowaniach, czyli być ogólne.

I tutaj chciałabym zwrócić uwagę, że współczesne prawodawstwo unika określania normy w sposób jak najbardziej szczegółowy, wręcz drobiazgowy, a skupia się na posługiwaniu się regułami zachowania sformułowanymi w sposób jak najbardziej ogólny.

Te dwie zasady opisane powyżej nie oznaczają, że w tekstach uchwał parlamentarnych nie znajdziemy reguł konkretnych indywidualnych.

Podsumowując krótko podział norm prawnych, możemy zauważyć, że normy te dzielimy na trzy różne kategorie

1.A). AUTONOMICZNE- normodawca i adresat są tą samą osobą. Tzn. ktoś stanowi normę sam dla siebie.

B). HETERONOMICZNE- normodawca i adresat nie SA tymi samymi osobami

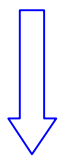
2.A). INDYWIDUALNE- wskazany jest konkretny adresat z imienia i nazwiska np. Jan Kowalski powinien stawić się na egzamin z socjologii w dniu 12 luty 2007 roku o godz. 9.00

B). GENERALNE- zostały szczegółowo omówione wyżej

3.A).KONKRETNE- dotyczy jednorazowego zachowania określonego adresata, który może być indywidualny lub zbiorowy

B). ABSTRAKCYJNE- zostały szczegółowo omówione powyżej

Jeśli mówimy o obowiązywaniu normy prawnej, to należy tutaj pamiętać, że w tym wypadku odwołujemy się tutaj do dwóch uzasadnień. Wyróżniamy tutaj:



A). UZASADNIENIE TETYCZNE

w uzasadnieniu tym norma została ustanowiona i nie jest zarazem odwołana przez normodawcę, który ma władzę nad adresatem normy



B). UZASADNIENIE AKSJOLOGICZNE

w tym uzasadnieniu natomiast odwołujemy się do oceny sformułowanej przez kogoś, że zalecenie postępowania jest dobre samo przez się lub wiedzy, że ktoś postępowanie wywołuje skutki oceniane dodatnio.

Teraz w chcielibyśmy w naszej pracy przejść do szczegółowego omawiania kwestii, która już wcześniej poruszyliśmy. Mamy tutaj na myśli określenie struktury wewnętrznej normy prawnej.

Najczęściej podaje się, że norma prawna składa się z trzech części, tj. hipoteza, dyspozycja i sankcja. Ta ostatnia jest jednak kwestią sporną.

Przyjmuje się powszechnie, że koncepcja budowy normy prawnej jest trójelementowa. Jednak w niektórych podręcznikach, podręcznikach tym również w dziele prof. Wieczorka zwrócona jest uwaga na odniesienie sankcji nie do struktury normy, ale jedynie do konsekwencji jej naruszenia.

Sankcja nie stanowi zatem trzeciej części normy, ale jest jedynie treścią normy odrębnej, normy sankcjonującej.

Teraz chcielibyśmy po kolei scharakteryzować szczegółowo i opisać te trzy elementy składające się na budowę normy prawnej

KOMPETENCJE

Istotą kompetencji jest upoważnienie przyznane podmiotowi do dokonania czynności konwencjonalnej. Składają się na nią dwie normy:

A). Norma wskazująca podmiot, przedmiot i sposób dokonania tej czynności np.: wydanie decyzji. Normie tej towarzyszy sankcja nieważności (omówiona dokładnie w dalszej części referatu).

B). Norma, która nakłada na inny podmiot obowiązek zareagowania w określony sposób na dokonaną czynność np. nakazanie się podporządkowania wyrokowi sądy.

Tej normie natomiast towarzyszy sankcja represyjna lub egzekucyjna (również później zostanie omówiona).

Pojęcie kompetencji jest odróżnione od pojęcia prawa gdyż,

Po pierwsze: odnosi się ono w większości do szczególnego rodzaju podmiotów np. organów państwa, organów samorządu terytorialnego. Niektórzy odnoszą również pojęcie kompetencji na stosunki ze sfery prawa prywatnego np. prawa cywilnego

Po drugie: upoważnienie do dokonania określonej czynności często powiązane jest z obowiązkiem działania podmiotu wyposażonego w kompetencje.

Korzystanie z kompetencji posiadanych przez organ nie zawsze wiąże się z obowiązkiem podejmowania określonej decyzji tzn. może być im pozostawiony tzw. Luz decyzyjny lub uprawnienie do samodzielnego określenia treści decyzji> Najczęściej o tych wszystkich wątpliwościach przesądza przepis o charakterze nadanej kompetencji.

Zakres kompetencji danego organu np. prezydenta, obejmuje:

A). KOMPETENCJĘ RZECZOWĄ- zakres spraw, co, do których organ może podjąć decyzje władcze np. wydać wyrok

B). KOMPETENCJĘ MIEJSCOWĄ- obszar, co, do którego organ może podejmować decyzje władcze np. sejm

C). KOMPETENCJĘ HIERARCHICZNA- zakres spraw, co, do których organ może podejmować decyzje władcze ze względu na swoje usytuowanie w hierarchii organów np. wyrok za zabójstwa orzeka sąd okręgowy.



Kompetencje te zwane są również właściwościami.

Szczególnym rodzajem kompetencji jest prerogatywa. Co to takiego?

PREROGATYWA- uprawnienie głowy państwa do podejmowania decyzji nie podlegających kontrasygnacie premiera lub ministra przez to wyłączone spod kontroli parlamentu.

NORMY PRAWNE: REGUŁY I ZASADY PRAWNE

Gdy analizuje się sposoby wyznaczania obowiązków uprawnień adresatów prawa należy pamiętać o tym, że w całej klasie norm postępowania można wyodrębnić tzw. Normy- reguły i normy- zasady.

A). NORMY- REGUŁY: wyznaczają one zachowanie powinno w taki sposób, że adresat może spełnić nałożony na niego obowiązek lub może go naruszyć, jeśli zachowa się odmiennie.

B). NORMY- ZASADY: wskazują, że w danym porządku prawnym lub w danej gałęzi prawa mogą obowiązywać normy o charakterze fundamentalnym. Ze względu na to, że obowiązują one jako normy prawne są to tzw. zasady w **znaczeniu dyrektywnym**.



Mówiąc o takich zasadach nie stwierdzamy tego,
Co jest, ale wskazujemy, co być powinno. Maja one
Charakter norm naczelných tzn. wyznaczają granice
W których inne normy powinny się mieścić.

Jakie są różnice pomiędzy normami- regułami a normami- zasadami

Po pierwsze: adresat norm- reguł nie może spełnić nałożonego na niego obowiązku w mniejszym lub większym stopniu. W normach zasadach jest odwrotnie, co możemy wywnioskować już z samej definicji

Po drugie: w sytuacji sprzeczności norm- reguł jedną z nich musimy uznać za nieobowiązującą. Normy- zasady mogą być natomiast przedmiotem uzgadniania na podstawie oceny stanu faktycznego.

INSTYTUCJE PRAWNE

INSTYTUCJE PRAWNE- są to trwałe formy regulacji prawnych typowych stosunków społecznych, np. związek małżeński, własność, dzierżawa, hipoteka, spółka itp.

Na instytucje prawną składa się zespół powiązanych ze sobą norm.

Zwykle instytucje prawne tworzone są dla osiągnięcia ludzkich celów

Pojęcie to ma podstawowe znaczenie dla analizy stosunków prawnych.